

Temanotat

Armenia: Statsborgerskap

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2012

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Temanotat **Armenia: Statsborgerskap**

SUMMARY

Since Armenia became an independent state in 1991 the question of citizenship has been a core issue in Armenian politics. The law has been amended eight times since 1995. It is particularly the relationship to and the respect for the big Armenian diaspora and the many refugees after the war on Nagorno-Karabakh that has been important in the process of making the citizenship law. The introduction of possible double citizenship in 2007 has to be seen as a result of the Armenian authorities' wish that more ethnic Armenians around the world should become Armenian citizens. The law can be said to be rather liberal. The requirements for the period of time living in Armenia as a prerequisite for citizenship is just three years. Ethnic Armenians may follow a simplified procedure when applying for citizenship. It means that these people are exempted from the requirements of time of living, Armenian language skills and knowledge about the Armenian Constitution.

This note looks closer into the rules on how to acquire Armenian citizenship, for instance application procedures, the necessary documents that have to be presented when applying and where one can apply. We also look at the requirements for cessation or termination of Armenian citizenship. One of the questions put forward is whether a person can risk losing his citizenship just because of a lengthy stay abroad.

SAMMENDRAG

Helt siden Armenia ble egen stat i 1991, har spørsmålet om hvem som skal eller kan være borger av landet, stått sentralt i armensk politikk. Loven er blitt endret åtte ganger siden 1995. Det er særlig forholdet til og hensynet til den store armenske diasporaen og de mange flyktningene etter krigen om Nagorno-Karabakh som har stått sentralt ved utformingen av lovgivningen om statsborgerskap. Innføringen av bestemmelsen om dobbelt statsborgerskap i 2007 må ses som et resultat av armenske myndigheters ønske om å få flere etniske armenere verden rundt til å bli armenske statsborgere. Lovgivningen kan generelt sies å være liberal. Kravet til botid for eksempel er bare tre år. Etniske armenere er kvalifisert for en forenklet prosedyre ved søknad om statsborgerskap. Det betyr blant annet at disse gruppene er fritatt fra lovens krav om botid, språkferdighet og kjennskap til Konstitusjonen.

Notatet tar for seg reglene for erverv av armensk statsborgerskap, blant annet søknadsprosedyrer, dokumentasjonskrav og hvor det kan søkes. Vi ser også på reglene for opphør av armensk statsborgerskap. Kan en armensk statsborger mot sin vilje miste sitt statsborgerskap på grunn av langvarig utenlandsopphold, er ett av spørsmålene som blir stilt.

INNHold

1. Innledning	5
2. Rett til armensk statsborgerskap	5
2.1 Statsborgerskap etter anerkjennelse.....	6
2.2 Erverv av statsborgerskap ved fødsel	6
2.3 Erverv av statsborgerskap ved naturalisering	6
2.4 Hvem regnes som etnisk armener?	8
2.5 Barns statsborgerskap når foreldrene blir armenske statsborgere.....	8
2.6 Barns statsborgerskap når foreldrene mister sitt armenske statsborgerskap.....	9
2.7 Dobbelts statsborgerskap	9
3. Dokumentasjonskrav og prosedyrer for søknad om armensk statsborgerskap	11
3.1 Dokumentasjonskrav ved søknad om armensk statsborgerskap.....	11
3.2 Prosedyrer for søknad om statsborgerskap	11
3.3 Dokumentasjon på statsborgerskap	12
3.4 Søknadsgebyr	12
4. Praksis i behandling av statsborgerskapsaker i Armenia	12
4.1 Grunner til avslag på søknad om statsborgerskap	12
5. Opphør av armensk statsborgerskap	13
5.1 Løsning fra armensk statsborgerskap	13
5.2 Tap av statsborgerskap ved langvarig utenlandsopphold	13
5.3 Løsningsgebyr	14
6. Referanser	15

1. INNLEDNING

Spørsmålet om statsborgerskap har stått sentralt i Armenia siden landet ble egen stat i 1991. Arven fra sovjet-tiden, flyktningstrømmer på grunn av krigen om Nagorno-Karabakh, massiv utflytting, dårlig økonomi og en stor diaspora er forhold som har vært viktige i debatten om hvem som skal være statsborger av Armenia. For et lite land med et konfliktfylt forhold til naboer, er det viktig å ha et godt forhold til diasporaen. Den armenske diasporaen sender store beløp til Armenia og har stor betydning for å ivareta armenske interesser, kultur m.v. verden over. Etniske armenere i andre land har da også lettere tilgang til armensk statsborgerskap enn de fleste andre grupper.

I perioden 1997-2010 ble statsborgerskapsloven (1995) endret sju ganger (Makaryan 2010). I 2011 (med virkning fra 1. januar 2012) ble loven igjen endret. Generelt har endringene ført til en liberalisering med hensyn til å oppnå armensk statsborgerskap, i hvert fall har det blitt stadig enklere for utvalgte grupper å få statsborgerskap. Særlig forholdet til diasporaen og de armenske flyktningene i Armenia har stått sentralt i diskusjonen om lovendringer.

I dette notatet har vi stort sett benyttet åpne kilder. Selv offisielle kilder er imidlertid ikke alltid oppdaterte. Det kan ta lang tid før en lovendring blir innarbeidet i selve lovteksten og publisert på et offisielt nettsted. I slike tilfeller har vi benyttet både offentlige og ikke-offentlige kilder for å framskaffe informasjon. En del informasjon finnes bare på armensk og eventuelt russisk. I enkelte tilfeller har vi benyttet oversetterverktøy som Google. Sentral informasjon, som lovparagrafer, har vi fått autoriserte translatører til å oversette.

I den løpende teksten og i referanselista bak i notatet har vi valgt å henvise til en engelsk versjon av statsborgerskapsloven. Den har inkludert endringene i loven per 6. april 2010. Dette er for Landinfo den siste kjente offentlige versjonen på engelsk. Endringene fra 2011 er naturlig nok ikke integrert i denne versjonen. I den løpende teksten vil vi gjøre oppmerksom på endringene og integrere dem i framstillingen.¹

2. RETT TIL ARMENSK STATSBOGERSKAP

§ 9 i statsborgerskapsloven skiller mellom sju ulike måter å oppnå statsborgerskap på:

- Anerkjennelse
- Fødsel
- Naturalisering

¹ Statsborgerskapsloven er også tilgjengelig i armenskspråklig utgave, se Statsborgerskapsloven, armensk utgave 1995. De ulike endringene, gjennomført i i alt åtte omganger, er imidlertid ikke integrert i selve lovteksten, men framgår av klikkbare lenker etter selve lovteksten. Endringene i 2011 var av både språklig og substansiell art, og det ble gjort endringer i følgende paragrafer: 1, 5, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 22 (opphevet), 23, 24 og 25 (opphevet).

- Gjenoppretting av tidligere armensk statsborgerskap
- Gruppenaturalisering
- Med grunnlag i internasjonale traktater
- Andre tilfeller (som framgår av loven)

2.1 STATSBORGERSKAP ETTER ANERKJENNELSE

Statsborgerskap etter anerkjennelse dreier seg om hvem som ble armensk statsborger da den nye staten Armenia ble etablert etter at Sovjetunionen gikk i oppløsning mot slutten av 1991. Den store hovedregelen var at alle sovjetborgere som var permanent bostedsregistrert i (den gang) den sovjetiske delrepublikken Armenia, automatisk ble armenske statsborgere. Dette prinsippet, det såkalte *zero option*-prinsippet, ble slått fast allerede i den armenske uavhengighetserklæringen fra 23. august 1990 (Makaryan 2010). Den nye Konstitusjonen og den nye statsborgerskapsloven trådte i kraft i 1995. § 10 i statsborgerskapsloven regulerer i detalj hvilke grupper som (den gang) ble statsborger av Armenia.²

2.2 ERVERV AV STATSBORGERSKAP VED FØDSEL

Erverv av statsborgerskap ved fødsel reguleres i statsborgerskapslovens §§ 11 og 12. Et nyfødt barn blir armensk statsborger hvis én av de følgende betingelsene er oppfylt:

- Begge foreldrene er armenske statsborgere, uavhengig av hvor barnet blir født. Dette gjelder også i de tilfeller én eller begge av foreldrene har dobbelt statsborgerskap (§ 11.1).
- Én av foreldrene er armensk statsborger og den andre er statsløs eller ukjent (§ 11.2).
- Én av foreldrene er armensk statsborger og den andre er utenlandsk statsborger, og det foreligger en skriftlig avtale mellom partene om at barnet skal bli armensk statsborger (§ 11.3).
- Der én av foreldrene er armensk statsborger og den andre er utenlandsk statsborger og det ikke foreligger en skriftlig avtale mellom partene om valg av statsborgerskap, skal barnet bli armensk statsborger dersom barnet er født i Armenia, eller det ellers ville blitt statsløs, eller dersom foreldrene bor permanent i Armenia (§ 11.4).
- Et barn er født i Armenia og begge foreldrene er statsløse (§ 12).

2.3 ERVERV AV STATSBORGERSKAP VED NATURALISERING

Den armenske statsborgerskapslovgivningen er i stor grad basert på prinsippet om avstamning (*jus sanguinis*). Prinsippet om at statsborgerskap bestemmes av fødeland (*jus soli*) brukes bare når begge foreldrene er statsløse eller ukjente (Makaryan 2010). Med hensyn til erverv av statsborgerskap ved naturalisering, står det eksplisitt

² Mens Armenia ble egen stat i 1991, trådte Konstitusjonen og statsborgerskapsloven først i kraft i 1995. § 10, første ledd i statsborgerskapsloven tar utgangspunkt i Konstitusjonen. Alle som ikke hadde ervervet utenlandsk statsborgerskap før Konstitusjonen trådte i kraft, ble armenske statsborgere.

i statsborgerskapslovens § 1 at etniske armenere er kvalifisert for en forenklet søknadsprosedyre. Det betyr blant annet at etniske armenere er unntatt fra bestemte krav som ellers gjelder generelt ved søknad. Også enkelte andre grupper er unntatt fra disse kravene, noe som i praksis innebærer at også disse har en form for forenklet søknadsprosedyre (se mer nedenfor).

Statsborgerskapsloven (1995) regulerer hvem som kan oppnå armensk statsborgerskap ved naturalisering. Ifølge § 13 kan en funksjonsfrisk³ person over 18 år søke statsborgerskap dersom han/hun:

- 1) Har bodd lovlig i Armenia de tre foregående årene
- 2) Behersker det armenske språket
- 3) Kjenner innholdet i Armenias konstitusjon

En person kan få statsborgerskap selv om de to første kravene ikke er oppfylt dersom han/hun:

- 1) Er gift med en armensk statsborger eller har et barn som er armensk statsborger
- 2) Har foreldre eller minst én forelder som har vært armensk statsborger eller var født i Armenia og hadde søkt om armensk statsborgerskap innen tre år etter fylte 18 år
- 3) [Bestemmelsen er tatt ut av loven]⁴
- 4) Har frivillig oppgitt sitt armenske statsborgerskap etter 1. januar 1995

Kunnskap om Konstitusjonen og ferdigheter i det armenske språket blir testet gjennom en prøve bestående av 30 flervalgs-spørsmål (*multiple choice*). Testen foregår på armensk, og spørsmålene dreier seg om ulike sider ved Armenias politiske system. Søkeren får bestått dersom mer enn halvparten av svarene er riktige. Prøven kan tas et ubegrenset antall ganger inntil man består (Makaryan 2010).

Kravet til botid i minst tre år er blant de laveste i de tidligere sovjetrepublikkene.

§ 13 har blitt endret flere ganger siden loven kom i 1995. Generelt har flere grupper fått fritak fra lovens krav, og de som har hatt fritak, har fått fritak fra enda flere krav. Da loven kom i 1995 var det unntak bare for kravet om tre års botid for bestemte grupper. Det var imidlertid en forutsetning at søker bodde i Armenia. Dette vilkåret om bosted ble fjernet i 2007. Samtidig ble det innført unntak for språkkravet. 15. september 2011 ble så et forslag om at etniske armenere skulle fritas også fra det siste substansielle kravet, om kunnskap om Konstitusjonen, førstegangsbehandlet i parlamentet. Det fikk nærmest enstemmig tilslutning (Makaryan 2011).⁵ Lovendringene ble så endelig vedtatt 8. desember 2011 og trådte i kraft 1. januar 2012. I praksis innebærer endringene at en etnisk armener, uansett bosted, uten krav

³ Noen oversettelser bruker andre ord som arbeidsfør, funksjonell og funksjonsdyktig.

⁴ 3) ble tatt ut av loven med virkning fra 1. januar 2012. Før dette lød bestemmelsen ”3) Er armener av bakgrunn (har armensk opphav)”.

⁵ 81 stemte for forslaget og ingen imot, mens én avholdt seg fra å stemme.

til botid og kunnskap om Konstitusjonen og språket⁶, kan kunne få statsborgerskap etter søknad ved en armensk ambassade.⁷

2.4 HVEM REGNES SOM ETNISK ARMENER?

Ved søknad om armensk statsborgerskap er etniske armenere fritatt fra krav som ellers gjelder. Det kan tyde på at armenske myndigheter ønsker at etniske armenere skal søke om armensk statsborgerskap, selv om det sikkert vil finnes unntak i form av personer regimet ikke ønsker skal få statsborgerskap.⁸ Spørsmålet er så hva som må til for å bli definert som en etnisk armener, slik at vedkommende kommer inn under statsborgerskapslovens regel om forenklet prosedyre.

Landinfo tok kontakt med en vestlig ambassade i Russland og med et vestlig konsulat i Jerevan. Den vestlige ambassaden hadde så et eget møte om saken med den armenske ambassaden der. De ikke-armenske kildene opplyser at det i praksis er kurant for en etnisk armener å få armensk statsborgerskap. Styresmaktene i Armenia nærmest oppfordrer utflyttede armenere og andre armenere om å flytte til Armenia, ifølge de samme ikke-armenske kildene (vestlig konsulat i Jerevan, e-post mai 2009; vestlig ambassade i Russland, e-post september 2009).

I henhold til armenske myndigheter må armensk avstamning dokumenteres ved søknad om statsborgerskap. Her kan for eksempel en fødselsattest, der etnisk tilhørighet framgår, brukes. Men også en fødselsattest til en av foreldrene, mor eller far, kan brukes. Videre kan en fødselsattest til en av søsknene brukes, dersom den inneholder opplysninger om etnisk tilhørighet. Til og med fødselsattest til en bestemor eller en bestefar, med opplysninger om etnisk tilhørighet, godkjennes. Dersom søker kommer fra land der etnisk tilhørighet ikke framkommer av fødselsattesten, kan utskrift fra folkeregisteret med opplysninger om søkers etniske tilhørighet, brukes (vestlig ambassade i Russland, e-post september 2009).

Den armenske ambassaden uttaler seg ikke om hvordan man avklarer om en person er etnisk armener i de tilfellene der det ikke foreligger opplysninger i folkeregisteret eller på fødselsattesten om etnisk tilhørighet. Landinfo har også skriftlig bedt en annen armensk ambassade uttale seg om det samme, men ikke fått svar. De ikke-armenske kildene hevder at armenske myndigheter, i tilfeller der etnisk tilhørighet ikke framkommer av dokumenter, vil se hen til navn, om det er et armensk navn eller ikke, og kontrollere for om vedkommende skjønner det armenske språket (vestlig konsulat i Jerevan, e-post mai 2009; vestlig ambassade i Russland, e-post september 2009).

2.5 BARNES STATSBOGERSKAP NÅR FORELDRENE BLIR ARMENSKE STATSBOGERE

Dette forholdet reguleres i statsborgerskapslovens (1995) § 16. Dersom foreldrene får eller har fått armensk statsborgerskap, skal også deres barn få det. Dersom bare den ene forelderen får armensk statsborgerskap, får barnet armensk statsborgerskap

⁶ I praksis vil nok mange etniske armenere kunne det armenske språket, også der hvor det er flere generasjoner siden hele eller deler av familien emigrerte fra områder med stor armensk befolkning. Men ektefellen, som jo kan ha en hvilken som helst etnisk bakgrunn, er også fritatt fra språkkravet.

⁷ Endringen skjedde i form av et nytt ledd i § 13, som bare omhandler etniske armenere.

⁸ Armenia er et etnisk sett svært homogent land. Ca. 98 prosent av befolkningen er etniske armenere.

dersom foreldrene skriftlig samtykker til det, eller dersom barnet er bosatt i Armenia og den av foreldrene som er armensk statsborger samtykker til det. I alle tilfeller må barn mellom 14 og 18 år levere skriftlig samtykke for å erverve armensk statsborgerskap.

2.6 BARNES STATSBOGERSKAP NÅR FORELDRENE MISTER SITT ARMENSKE STATSBOGERSKAP

Dette forholdet reguleres i statsborgerskapslovens (1995) § 17. Dersom foreldrene mister sitt statsborgerskap skal også barnet miste sitt statsborgerskap, dersom det har fått statsborgerskap i et annet land.

Dersom bare den ene forelder mister sitt armenske statsborgerskap, skal barnet miste sitt statsborgerskap dersom begge foreldrene er enige om det, eller barnet bor utenfor Armenia og den av foreldrene som er armensk statsborger, samtykker til det.

Barn mellom 14 og 18 år må eventuelt skriftlig samtykke til å miste sitt armenske statsborgerskap når foreldrene/forelder mister det. Tap av statsborgerskap skjer dog ikke dersom barnet har forpliktelser overfor staten etter loven om verneplikt.

2.7 DOBBELT STATSBOGERSKAP

Etter en endring i statsborgerskapsloven (1995) i 2007,⁹ anerkjenner nå Armenia dobbelt statsborgerskap.¹⁰ Personer med dobbelt statsborgerskap, hvorav det ene er armensk, innehar praktisk talt alle rettigheter og plikter som enhver armensk statsborger har.¹¹ Det gjelder for eksempel retten til å stemme ved valg. Imidlertid er det et krav for å kunne stemme at vedkommende må være registrert på en adresse i Armenia (Back to Armenia u.å.a).¹² Blant plikter kan nevnes militærtjeneste.¹³ Sett fra armenske myndigheters perspektiv blir en person med dobbelt statsborgerskap ene og alene behandlet som en armensk statsborger (Statsborgerskapsloven § 13-1).

⁹ Etter en forutgående folkeavstemning 27. november 2005 vedtok parlamentet en ny § 13-1 i statsborgerskapsloven (1995) om dobbelt statsborgerskap. På armensk og i engelske oversettelser framstår eller ser ett-tallet i 13-1 ut som en fotnote. For ikke å forveksle med symbolet for fotnote, bruker vi her 13-1 for å referere til den aktuelle paragrafen.

¹⁰ Prinsippet om dobbelt statsborgerskap ble heftig diskutert i mange år før det ble vedtatt. De som argumenterte for innføring av dobbelt statsborgerskap, fokuserte gjerne på den store etnisk armenske befolkningen i utlandet, den såkalte diasporaen. Disse ville da slippe å oppgi sitt statsborgerskap for å bli armensk statsborger. I perioden 1997-2007 var det bare 1735 personer som søkte om og fikk armensk statsborgerskap. (Flyktninger etter krigen om Nagorno-Karabakh holdes her utenfor.) Det å bli armensk statsborger syntes ikke å være spesielt attraktivt for den armenske diasporaen, og for så vidt heller ikke for andre. Innføring av dobbelt statsborgerskap ville blant annet kunne styrke det armenske samfunnet verden rundt, bedre båndene mellom Armenia og diasporaen og beskytte armenske verdier og kultur. Skeptikerne til dobbelt statsborgerskap henviste blant annet til at statsborgere av Armenia som fikk et nytt statsborgerskap i tillegg, med tiden kunne komme til å oppgi sitt armenske statsborgerskap. Andre var bekymret for at noen ville unndra seg militærtjeneste ved å få et annet statsborgerskap i tillegg til det armenske. Lovendringen førte til en dramatisk økning i antall nye armenske statsborgerskap. I perioden 2008-2010 ble det registrert over 12 300 nye statsborgerskap, av disse var 80 prosent personer som da fikk dobbelt statsborgerskap (Makaryan 2010).

¹¹ En person med dobbelt statsborgerskap kan ikke være medlem av parlamentet, stille som kandidat ved presidentvalg eller være medlem av konstitusjonsdomstolen.

¹² Det er bare personer som er bostedsregistrert i Armenia som kommer på valglistene (listene over de som har stemmerett).

¹³ Se mer om militærtjeneste nedenfor.

En armensk statsborger som ønsker å bli et annet lands statsborger, kan, eventuelt må, søke om å bli løst fra sitt armenske statsborgerskap.¹⁴ Men en søknad i seg selv er ikke tilstrekkelig til at rettighetene/pliktene i forhold til Armenia opphører. Løsning eller opphør av statsborgerskapet skjer først når presidenten i landet, i dekrets form, har bestemt det (Statsborgerskapsloven 1995 § 26).

Armenske menn over 18 år, bosatt i utlandet, kan bli innkalt til militærtjeneste etter ankomst Armenia, selv om de har dobbelt statsborgerskap.¹⁵ De som ved ankomst, eventuelt ved utreise, er mistenkt for å ha unndratt seg militærtjeneste, kan bli arrestert og senere dømt (U.S. Department of State u.å.).¹⁶

En armensk statsborger som også blir statsborger i et annet land, vil fremdeles ha plikt til å gjøre militærtjeneste i Armenia, uavhengig av om vedkommende har tjenestegjort i et annet land eller ikke. Utenlandske menn som blir statsborgere i Armenia, slipper militærtjeneste i Armenia dersom de allerede har tjenestegjort minst 12 måneder eventuelt utført minst 18 måneders alternativ tjeneste i utlandet¹⁷ (CRI Project 2009).¹⁸

Utenlandske statsborgere som i tillegg ønsker å bli armenske statsborgere, må registrere sitt doble statsborgerskap hos pass- og visumavdelingen i politiet (tidligere OVIR). Det gjøres enkelt ved å legge fram bevis i form av det utenlandske passet (U.S. Department of State u.å.). Tilsvarende har en armensk statsborger som i tillegg blir utenlandsk statsborger, plikt til innen én måned¹⁹ å informere pass- og visumavdelingen i politiet. Det å unnlate å melde fra kan føre til en bot på 50 ganger minimumsinntekten i Armenia (Makaryan 2010).²⁰ Dersom en armensk statsborger innehar en stilling som gjør det forbudt med dobbelt statsborgerskap, og så i tillegg blir utenlandsk statsborger uten å melde fra, kan få fengselsstraff på 3-5 år (Back to Armenia u.å.c). Informasjonen kan gis ved personlig frammøte eller ved å sende en e-post (Back to Armenia u.å.b).

¹⁴ Ifølge Konstitusjonen (1995), seksjon 30, har enhver armensk statsborger rett til å endre sitt statsborgerskap.

¹⁵ Det er obligatorisk militærtjeneste for menn over 18 år i Armenia.

¹⁶ Straffene for de som blir dømt, kan være tøffe, inkludert ubetinget fengsel og høye bøter (U.S. Department of State u.å.)

¹⁷ Enkelte land er unntatt fra denne regelen om unntak fra militærtjeneste i Armenia.

¹⁸ Kilden henviser til *Military Service Act, Section 3.1* som sin primærkilde.

¹⁹ Tiden regnes fra den dagen det nye statsborgerskapet blir innvilget.

²⁰ Kilden henviser til *Code of Administrative Offences* § 195.

3. DOKUMENTASJONSKRAV OG PROSEDYRER FOR SØKNAD OM ARMENSK STATSBERGERSKAP

3.1 DOKUMENTASJONSKRAV VED SØKNAD OM ARMENSK STATSBERGERSKAP

Følgende dokumenter/dokumentasjon må legges fram:²¹

- Utfylt søknadsskjema, på armensk
- Brev stilet til presidenten, med ønske om å bli armensk statsborger
- Pass i original med kopi av bestemte sider
- Helseattest
- Vandelsattest
- Fødselsattest, i original og kopi
- Ekteskapsattest, i original og kopi, dersom søker er gift
- Kopi av ektefellens pass, dersom vedkommende er armensk statsborger
- Kopi av barns pass, dersom det/disse er armensk(e) statsborger(e)
- Bevis på etnisk armensk tilhørighet, for eksempel i form av dåpsattest fra Den armenske apostoliske kirke
- Spesialpass med kopi av bestemte sider, dersom søker ikke har vanlig pass
- Seks fotografier, etter bestemte krav
- Kvittering for betalt avgift

Embassy of the Republic of Armenia (u.å.).

3.2 PROSEDYRER FOR SØKNAD OM STATSBERGERSKAP

Prosedyrerne for søknad om statsborgerskap er de samme enten man søker i Armenia eller ved en armensk utenriksstasjon (menneskerettighetsorganisasjon i Jerevan, e-post september 2010). I Armenia er det pass- og visumavdelingen i politiet som mottar statsborgerskapssøknader.²² Dette framgår av Regjeringsbeslutning nr. 1390-N vedlegg 1, punkt 7 (2007). Søkere som ikke fyller kravene til en forenklet prosedyre, må søke i Armenia og samtidig ta en test i det armenske språket og Konstitusjonen.²³

Søker må personlig møte opp ved framlegging av søknad. Søknad per e-post/post blir ikke akseptert. Dokumenter som ikke er på armensk, må oversettes og notarietføres før søknad leveres inn. Før den siste lovendringen, som trådte i kraft 1. januar 2012, måtte søker innen 10 dager etter levert søknad ta en test i kunnskap om

²¹ Primærkilden er Regjeringsbeslutning nr. 1390-N vedlegg 2 (2007) som inneholder en liste over nødvendig dokumentasjon som må vedlegges søknaden. Vedlegg 1 i samme beslutning fastlegger ulike typer av dokumentasjonskrav avhengig av søkerens bakgrunn (vestlig ambassade i Russland, e-post november 2010).

²² Det finnes 61 lokale kontorer som tar imot slike søknader (Polens migrasjonsmyndigheter 2011).

²³ Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Armenia (u.å.) har på sine nettsider en skjematisk framstilling av gangen i søknadsprosedyren.

Konstitusjonen. Resultatet av testen ble vedlagt søknaden. Utfallet av søknaden skal foreligge innen ett år, ifølge lovens § 29. En menneskerettighetsorganisasjon i Jerevan (e-post, september 2010) hevder at det ifølge et dekret fra 2010 ikke skal gå mer enn tre og en halv måned til svar.

Dersom søknaden blir innvilget skal den nye statsborgeren lese en lojalitetsed på armensk og signere den (Embassy of the Republic of Armenia u.å.).

Det er samme regler for søknad om og innvilgelse av statsborgerskap som gjelder, uavhengig av hvor søker kommer fra og hvilket statsborgerskap søker har. Det skal ikke ha noen betydning om søker opprinnelig kommer fra Aserbajdsjan (menneskerettighetsorganisasjon i Jerevan, e-post september 2010).

Transparency International (2011) plasserer Armenia på 129. plass over verdens minst korrupte land. Spørsmålet er da om det er mulig å bestikke seg til et statsborgerskap. En menneskerettighetsorganisasjon i Jerevan (e-post, september 2010) har ikke informasjon om dette spørsmålet konkret, men på generelt grunnlag uttaler organisasjonen at den ikke vil utelukke muligheten da bestikkelser og korrupsjon er svært utbredt i Armenia.

3.3 DOKUMENTASJON PÅ STATSBOGERSKAP

Et armensk pass er dokumentasjon på armensk statsborgerskap. For personer under 16 år er det fødselsattesten eller et eget statsborgerskapsbevis som er bekreftelse på statsborgerskapet (Polens migrasjonsmyndigheter 2011).

3.4 SØKNADSGEBYR

For å få et armensk statsborgerskap må det betales en avgift på 1000 AMD (CRI Project 2009).²⁴

4. PRAKSIS I BEHANDLING AV STATSBOGERSKAPSSAKER I ARMENIA

4.1 GRUNNER TIL AVSLAG PÅ SØKNAD OM STATSBOGERSKAP

Selv om en søker fyller kravene til botid, språkferdigheter og kjennskap til Konstitusjonen, kan han få avslag på sin søknad. Statsborgerskapsloven § 13 angir grunner for avslag. Det dreier seg om at søkers atferd blir sett på som skadelig for staten, sosial velferd, offentlig ro og orden, helsetilstanden i landet, sosiale normer eller rettigheter, frihet, verdighet og omdømmet til andre. Makaryan (2010) mener at formuleringene i loven er vage og lett kan misbrukes. Videre trenger ikke myndighetene begrunne et avslag. Summen av dette kan føre til at regimet utestenger potensielle konkurrenter og opposisjonelle fra armensk politikk, ifølge Makaryan (2010).

²⁴ Den armenske valutaen er dram som forkortes ADM. ADM 1000 utgjorde kr. 14,80 pr. 9. mai 2012.

5. OPPHØR AV ARMENSK STATSBERGERSKAP

Reglene for hvordan et armensk statsborgerskap kan opphøre, er regulert i lovens § 23.²⁵ De skiller mellom tre forhold:

- Ved endring av statsborgerskap der personen selv ønsker å oppgi sitt armenske
- Armensk statsborgerskap er gitt på grunnlag av falske dokumenter
- Grunner som framkommer av internasjonale traktater som Armenia har sluttet seg til

5.1 LØSNING FRA ARMENSK STATSBERGERSKAP

Reglene for frivillig opphør av armensk statsborgerskap framkommer av § 24.²⁶ Som hovedregel har enhver borger over 18 år rett til å endre sitt statsborgerskap og å oppgi sitt armenske. Paragrafen skiller mellom fire forhold der søknad om opphør kan bli avslått:

- Personen er blitt satt under tiltale
- Det er nylig avsagt en dom
- Opphør vil stride mot Armenias sikkerhetsinteresser
- Personen har uoppgjorte forpliktelser overfor den armenske staten²⁷

§ 25 om tap av statsborgerskap på grunnlag av langvarig utenlandsopphold ble tatt ut av loven 8. desember 2011, se nedenfor.

5.2 TAP AV STATSBERGERSKAP VED LANGVARIG UTENLANDSOPPHOLD

Endringene i statsborgerskapsloven med virkning fra 1. januar 2012 omhandlet blant annet dette området. Før 2012 var det mulig å bli fratatt sitt armenske statsborgerskap på grunnlag av langvarig utenlandsopphold. § 25 ble så opphevet i sin helhet. I § 23 ble punkt 2) opphevet (se mer nedenfor).

Ifølge § 30 annet ledd i Konstitusjonen (1995) kan ingen bli fratatt (*deprive*) sitt statsborgerskap. Men før opphevelsen av statsborgerskapsloven (1995) § 23 2) het det like fullt at "Armensk statsborgerskap kan opphøre [*cease*] [...] 2) ved tap [*loss*] av statsborgerskap".

Kabeleova, Mazmanyanyan & Yeremyan (2007, s. 34) var blant dem som mente at det var motstrid mellom Konstitusjonen og statsborgerskapsloven. § 25 i statsborgerskapsloven presiserte vilkårene for opphør, og § 25 1) lød:

- Armensk statsborgerskap kan opphøre dersom en person har fått statsborgerskap etter § 13, har bodd permanent i utlandet i mer enn sju år og uten gyldig grunn har unnlatt å registrere seg.

²⁵ § 23 ble endret 8. desember 2011.

²⁶ § 24 ble endret 8. desember 2011.

²⁷ Før endringene som ble gjort 8. desember 2011 med virkning fra 1. januar 2012 omhandlet dette punktet også forpliktelser overfor kommersielle og ikke-statlige organisasjoner eller personer.

Statsborgerskap etter § 13 betyr at en person har fått statsborgerskap ved naturalisering og ikke ved fødsel. Videre sa altså § 25 at opphør inntreffer dersom personen bor permanent i utlandet og ikke har registrert seg, uten gyldig grunn, ved et konsulat de siste 7 årene. Personer som var født som armenske statsborgere, kunne heller ikke før 2012 miste sitt statsborgerskap på grunn av langvarig utenlandsopphold.

5.3 LØSNINGSGEBYR

Prisen for å oppgi eller løse seg fra sitt armenske statsborgerskap, er 25 000 AMD (CRI Project 2009).²⁸

²⁸ Kilden har hentet informasjonen om priser fra RA State Duties Act, Section 13. AMD 25 000 utgjorde kr. 370 pr. 9. mai 2012.

6. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Armenia Today (2012, 9. februar). *Novyje pravila dlja polutsjenija Armenij* [Nye regler for å få statsborgerskap i Armenia]. *Armenia Today*. Tilgjengelig fra [http://armtoday.info/default.asp?Lang= Ru&NewsID=60297&SectionID=0&RegionID=0&Date=02/09/2012&PagePosition=1](http://armtoday.info/default.asp?Lang=Ru&NewsID=60297&SectionID=0&RegionID=0&Date=02/09/2012&PagePosition=1) [lastet ned 17. april 2012]
- Back to Armenia (u.å.a). *Can RA dual citizens take part in the elections?* Jerevan: Back to Armenia. Tilgjengelig fra <http://www.backtoarmenia.com/?hcat=4&scat=434&l=eng> [lastet ned 16. april 2012]
- Back to Armenia (u.å.b). *What are the obligations of the RA citizenship in case he/she acquires or receives citizenship of other country?* Jerevan: Back to Armenia. Tilgjengelig fra <http://www.backtoarmenia.com/?hcat=4&scat=426&l=eng> [lastet ned 16. april 2012]
- Back to Armenia (u.å.c). *In which case not informing on acquiring or receiving citizenship of another country results in bearing criminal responsibility?* Jerevan: Back to Armenia. Tilgjengelig fra <http://www.backtoarmenia.com/?hcat=4&scat=431&l=eng> [lastet ned 16. april 2012]
- CRI Project, dvs. The Country of Return Information Project (2009, juni). *Country Sheet Armenia*. Brussel: CRI Project.
- Embassy of the Republic of Armenia (u.å.). *How to apply for citizenship of the republic of Armenia*. Washington D.C.: Embassy of the Republic of Armenia. Tilgjengelig fra http://www.armeniaemb.org/ConsularAffairs/DualCitizenship/assets/dual_citizenship_En.pdf [lastet ned 12. april 2012]
- Kabeleova, H., Mazmanyanyan, A. & Yeremyan, A. (2007). *Assessment of the migration legislation in the Republic of Armenia*. Jerevan: OSSE. Tilgjengelig fra <http://www.osce.org/yerevan/25959> [lastet ned 12. april 2012]
- [Konstitusjonen] (1995, 5 juli). *Constitution of the Republic of Armenia*. Jerevan: The Parliament. Tilgjengelig fra <http://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/8782/preview> [lastet ned 12. april 2012]
- Makaryan, S. (2010, desember). *Country report: Armenia*. Firenze: EUDO Citizenship Observatory. Tilgjengelig fra <http://eudo-citizenship.eu/docs/CountryReports/Armenia.pdf> [lastet ned 13. april 2012]
- Makaryan, S. (2011, 21. september). *New amendments to the citizenship law of Armenia*. Firenze: EUDO Citizenship Observatory. Tilgjengelig fra

<http://eudo-citizenship.eu/news/citizenship-news/502-new-amendments-to-the-citizenship-law-of-armenia> [lastet ned 13. april 2012]

- Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Armenia (u.å.). *The schematic instructions for the procedure of obtaining Armenian citizenship*. Jerevan: Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Armenia. Tilgjengelig fra <http://www.mfa.am/en/citizenship/> [lastet ned 24. april 2012]
- [Polens migrasjonsmyndigheter] (2011, juni). *Report of the fact finding mission to the republic of Armenia 4-20 May 2011*. Warszawa: Polens migrasjonsmyndigheter.
- [Regjeringsbeslutning nr. 1390-N] (2007, 23. november). *Decision No. 1390-N of 23 November 2007: On defining the list of the documents required for acquisition of the nationality of the Republic of Armenia and for termination of the nationality of the Republic of Armenia and the procedure for submitting thereof*. Jerevan: Government of the Republic of Armenia. Tilgjengelig fra http://www.translation-centre.am/pdf/Translat/HH_Kar_Var/1390_KVV_DEC/1390_DEC.pdf [lastet ned 19. november 2010]
- [Statsborgerskapsloven, armensk utgave] (1995, 6. november). *Hayastani hanrapetowt'yan o'renqy' hayastani hanrapetowt'yan qaghaqaciowt'yan masin [Lov om statsborgerskap – Republikken Armenia]*. Jerevan: Government of the Republic of Armenia. Tilgjengelig fra <http://www.parliament.am/legislation.php?sel=show&ID=1731&lang=arm&nc=utf8> [lastet ned 8. mai 2012]
- [Statsborgerskapsloven] (1995, 6. november). *Law of the republic of Armenia on citizenship of the republic of Armenia – Adopted November 6, 1995 as amended through April 6, 2010, by RA Law No. 34.* Jerevan: Government of the Republic of Armenia. Tilgjengelig fra [http://eudo-citizenship.eu/NationalDB/docs/ARM%20Citizenship%20Law%20of%20Armenia%20\(Consolidated%20Version%206%20April%202010\)%20\(English\).pdf](http://eudo-citizenship.eu/NationalDB/docs/ARM%20Citizenship%20Law%20of%20Armenia%20(Consolidated%20Version%206%20April%202010)%20(English).pdf) [lastet ned 12. april 2012]

Endringene i loven som ble gjort i 2011, er ikke integrert i denne versjonen (jf. kommentarer i innledningen til dette notatet).

- Transparency International (u.å.). *Corruption Perceptions Index 2011*. Berlin: Transparency International. Tilgjengelig fra <http://cpi.transparency.org/cpi2011/results/> [lastet ned 12. april 2012]
- U.S. Department of State (u.å.). *Armenia. Country specific information*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra http://travel.state.gov/travel/cis_pa_tw/cis/cis_1141.html# [lastet ned 10. april 2012]

Muntlige referanser

- Menneskerettighetsorganisasjon i Jerevan. E-post 16. september 2010.

- Vestlig ambassade i Russland. E-post 10. september 2009 og 17. november 2010.
- Vestlig konsulat i Jerevan. E-post 19. mai 2009.